

Vídeňský příklad i ostatní výzkumy ukazují podmíněnost taneční praxe u českých menšin v zahraničí zcela odlišnou situací oproti tanci besedy v kontextu událostí v českých zemích v minulosti: zatímco pro generaci šedesátých let 19. století beseda poskytovala příležitost k zařazení se do prostředí evropské salonní měšťánské kultivované společnosti a představovala originální autorský výtvar spadáající do „vysoké“ národní kultury, pro krajany hlásící se k českým kořenům v zahraničí je hlavně pojítkem s regionem původu a kulturou předků. Může tak představovat jedinečný segment osobní identity, ke kterému se chtějí hlásit anebo jeho prostřednictvím projevit pocit příslušnosti k původní české domovině.

K ještě silnějšímu zdůraznění české besedy jakožto symbolického identitního ukazatele pak přispívá volba krojů při tanci a preferování co nejširší kolektivní participace (byť v zjednodušené podobě), přičemž tanečníci rezignují na puristický přístup a na snahu o rekonstrukci a dodržování původní podoby besedy. Oproti této realitě taneční praxe české besedy v zahraničí tak stojí v jasném protikladu názor Františka Bonuše, že tančit besedu v krojích je „zcela pochybné“ (1971: 63). Přitom pro Martinu Canovou (rozhovor 23. 4. 2021), zakladatelku současného vídeňského folklorního souboru Marjánka, představovalo setkání s tancem české besedy u krajanské komunity v USA právě v krojích velmi silný zážitek, který se stal klíčovým impulsem k iniciování zcela nových aktivit současné české hudební subkultury ve Vídni.

The Turnarounds: Absolventi Komenského škol hrají vídeňskému publiku

**„Weihnachtskonzert mit Niveau“:
předvánoční koncerty v klubovně Komenského školy,
Sebastianplatz 3, Vídeň III**

The Turnarounds, vídeňská skupina absolventů Komenského škol a hudebníků s českými kořeny, uspořádala mezi lety 2013 a 2020 několik předvánočních koncertů. Před polovinou prosince byla třikrát¹⁷³ místem konání Velká klubovna Školského spolku Komenský, nacházející se nedaleko tramvajové zastávky Rennweg na Sebastianplatz č. 3. Pozvánky se objevily s asi dvoutýdenním předstihem na webu Komenského spolku, ale i na stránkách kapelníka Turnarounds, Dominika A. Ježka.¹⁷⁴ Část příznivců dostala i Ježkem osobně zasílaný bulletin s informacemi o všech dalších plánovaných vystoupeních. Samotné předvánoční koncerty The Turnarounds v Komenského klubovně měly vždy také charakter „promo akce“: na sedadlech nechyběly malé plakátky, vizitky nebo jiné drobné propagační předměty, upozorňující na koncerty dalších Ježkových skupin v různých vídeňských podnicích. Když se předvánoční koncert konal v roce 2013 na půdě Školského spolku Komenský poprvé, zdokumentovali jeho začátek reportéři z televize ORF. Pár záběrů z akce se posléze objevilo v menšinovém televizním pořadu *České Ozvěny / Slovenské Ozvěny*.

¹⁷³ 7. prosince 2013, 11. prosince 2015 a 2. prosince 2016, vždy od 20:30 hod.

¹⁷⁴ Viz webová prezentace hudebních aktivit Dominika A. Ježka, <https://www.djmusic.at/>.

Publikum předvánočních koncertů přicházelo už po sedmé večer, více než hodinu před začátkem produkce, avizované na půl devátou. Celkem se sešlo kolem stovky lidí, většinou středního a vyššího středního věku. Asi dvacítko hostů se zdržovalo hlavně vlevo u baru, zatímco ti starší zaujali místa k sezení čelem k pódiu. Po vyzvednutí „punče zdarma“ a prvním občerstvení se lidé vmísili do různě početných hloučků konverzujících jedinců, evidentně se zde většina přítomných znala. Na všech koncertech The Turnarounds pro Školský spolek Komenský jsem rozeznávala známé tváře – učitele ze školy, příbuzné hudebníků i povědomé členy jiných českovídeňských menšinových spolků. V neformálních hovorech v publiku dominantně, přesto však nikoliv výhradně zaznívala čeština. Ze strany interpretů to však byl pouze kapelník Dominik, kdo pronesl několik českých slov na uvítanou. Veškeré ostatní kapelníkovy komentáře mezi jednotlivými skladbami na programu již byly v němčině.

Předvánoční koncerty Turnarounds pro Školský spolek Komenský začínaly přesně a měly obdobný průběh. Střízlivě krátkovlasí a úhlední hudebníci, oděni kompletně v černém s výraznými bílými, resp. červenými kravatami nabídli publiku obvyklý repertoár směsi okolo dvaceti vlastních swing-rockových aranží skladeb z třicátých let až po pop z prahu nového tisíciletí. V aranžmá pro zpěv, klavír, baskytaru a bicí zaznívaly jako jedny z několika ryze vánočních skladeb *Kana braucht bei uns den Santa Claus* a rovněž známá píseň *Jingle Bells*. Byla jsem vždy zvědavá, zda hudebníci na některém z koncertů nepředvedou třeba rokenrolovou úpravu některé z českých populárních vánočních písní nebo koled, ale nestalo se tak.

Až na několik výjimek, kdy se zpívalo německy, byly písňové texty v angličtině. Kytarová nebo klavírní sóla¹⁷⁵ elektrického stage klavíru náležela Dominikovi, též jako hlavnímu zpěvákovi. Dominik zpívá pronikavým vyšším, místy nazálně znějícím hlasem, výrazy tváře během zpěvu i nástrojové hry se snaží podobat svým americkým pěveckým vzorům. K němu se zpěvem přidávali trumpetista Michael a při refrénech v pozadí i další dva spoluhráči, baskytarista Andreas a bubeník, Dominikův otec Arnošt. U několika písní s jednoduchým několikaslovným refrénem pak hromadně přizvukovali i účastníci koncertu. Michael občas vystřídal trubku za tamburínu a v jazzově laděných skladbách uplatnil dusítko pozměňující zvuk trubky.¹⁷⁶

Hudebníci si na těchto koncertech užili společné muzicírování stejně jako jinde, byli dobře sehraní a udržovali neustálý oční kontakt. Dominik byl jednoznačně dominantní osobností. Komunikoval s publikem a informoval nejen o jednotlivých písních, ale i o svých ostatních hudebních aktivitách. Vyjma půlhodinové pauzy, kdy si lidé přicházeli k baru pro wursty v housce, pivo, šampaňské a další drobné občerstvení, účastníci poslouchali vsedě na svých místech. Jen několikačlenné skupinky mladších hostů si občas zatančily vlevo u baru anebo v zadní části sálu. Produkce The Turnarounds však evidentně oslovila zejména střední generaci a starší posluchače, kteří se občas vciťovali do hudby podupáváním či pobrukováním částí textů spolu s interprety. Výrazy ve tvářích i útržky hovorů starších posluchačů, často ve dvojici společně přichozích, prozrazovaly radost z poslechu i nostalgické vzpomínání na společná mladá léta.

¹⁷⁵ Klavírista „Bernie“ – Bernhard Pohorec, jediný hudebník s nečeskými kořeny, zde byl prezentován jako host.

¹⁷⁶ Viz ukázka z předvánočního koncertu z roku 2013 na Ježkově YouTube kanálu <https://www.youtube.com/watch?v=n3XMDEGCvGA>.

0BR. 10) Předvánoční koncert The Turnarounds v klubovně Školského spolku Komenský ve Vídni, 11. prosince 2015

Zakládající členové skupiny The Turnarounds¹⁷⁷ reprezentují již potomky česko-vídeňských starousedlíků, kteří se do určité míry podíleli na spolkovém životě i akcích a navštěvovali Komenského školu.¹⁷⁸ Současně se řadí mezi již několikátou generaci lidí narozených ve Vídni, jejichž domovem je dnes Rakousko.

Přední tvůrčí osobností skupiny je Dominik A. Ježek. Narodil se v roce 1987, v letech 1994-2002 absolvoval Komenského obecnou a sekundární školu a maturoval na vídeňské HTL (Höhere Technische Lehranstalt) Rennweg. V současnosti pracuje na pozici IT service manager ve společnosti TietoEVRY GmbH ve Vídni, ve volném čase se však zabývá především hudbou. Vedle hry na kytaru a klavír se už od dob dospívání začal věnovat sólovému populárnímu zpěvu. Dnes se profiluje jako zpěvák, multiinstrumentalista a bavič. Po roce 2006 postupně založil několik hudebních skupin,¹⁷⁹ které hrají pro širší vídeňské publikum se zájmem o revival jazz, swing a rokenrol. Zaměřují se zde na skupinu The Turnarounds, založenou v roce 2008, protože její klíčoví členové jsou absolventy Komenského škol.¹⁸⁰

**Dominik A.
Ježek**

¹⁷⁷ Dominik A. Ježek, Michael a Andreas Egermeier.

¹⁷⁸ O skupině The Turnarounds srov. též VALEŠ 2020: 281-283.

¹⁷⁹ Four Beats (2006), The Turnarounds (2008), Swingin' Duo (2011) a Sing-A-Rama (2014).

¹⁸⁰ Přesto se na řadě vystoupení Turnarounds – včetně popisovaných předvánočních koncertů na půdě Školského spolku Komenský – objevují jako hosté další hudebníci. Bývá to zejména klavírista Bernhard Pohorec, ale příležitostně i jiní. V roce 2014 se skupinou např. vystoupila Dominikova spolužačka z Komenského školy Magdalena Váchová. Ta se narodila ještě v Československu a do Rakouska přesídlila jako malé dítě s rodiči začátkem devadesátých let.